Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מונטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
עבונירן
פרענומעריראן
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעגינט מיט דעם עמפאנג דעס
ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ. 29
וואהרן מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-אנזאמלונגען צו יעדען בעליעבען.

Nr. 45, צווא לפטער יאהרגאנג פעסט, מאנטאג ה אייר ה.ת'ר'ם. Pest, den 19. April 1880.

וויעדער איין אישטויצי

אים אונגארישען ריכסטאגע.

העדר אישטויצי האט מיט זיינער יעדען-פיינר-ליכקייט נאך איינען בעניידער אונד נאכדמעם אים אונגארישען ריכסטאגע בעפינדען — נעמליך דען אישערסט-לינקען דעפיוטירטען זימונד טשאטאר. העדר טשאטאר וואר בין יעטצט אימער בעשטרעבט, דורך זיינע פארטייהרענדען שטיפפעריין נעגען דיא רעגירונג זיך הערפארצוטהון אונד בעדוהמט צו מאכען, ווא'ס אים עדאך ביזהער ניכט געלונגען קאנגט, גין האט זיך אבער אישטויצי דורך אין גאנגין איינפאכעס מיטטעל בעריהמט אדער איינגעטלך בעריכטיגט געמאכט — נעמליך דורך זיינע יעדען-העטצעריין. — „א". דאכטע זיך העדר טשאטאר, דאס מיטטעל וואללען ווייר איין איינמאל פערזוכען: ווייר ווערדען נעגען דיא יעדען שטיפפען, יענגסטענס ווערדען דאנן דיא זאהנע אזראעלס פאן מיר צו שפרעכען האבען. — נעדאכט — געטהאן; אונד זא העלט העדר זימונד טשאטאר אין דער פרייטאגס-זיטצונג דעם אונגארישען ריכסטאגעס איינע שטיפפ-רעדע געגען דיא יעדען אים אללגעמיינען אונד בעזאנדערען פייל מאכען דערפל אינסבעזאנדערע.

„א ווייר אין אינזערעם פארלעטצטען בלאטטע מיטטהיילטען, האט דער יידישע דעפיוטירטע פייל מארגל איינע רעדע געגען דיא רא דיקאלישע עהע אונד פיר דיא צייטל-עהע געהאלטען. ער טאדעלטע דיא אינרישטונגען דער רא דיקאלישען עהע, ווייל זיך דא אין עהע-פאאר נ'ט שיידען דארף, אונד זאגטע, דאס דיעס צו אינזוטליכקייט פיהרט, דא אינטער רא דיקאלען מעהר אינדעהליכע קינדער פארלאמען, אלס ביא אנדערן רא דיקאלעס אגען.

„א אללען גין דיעזע אינטער אינס, אין אינזערעם יידישען בלאטטע, יעלכעס פאן נ'ט כטיידען דאך נ'ט געלעזען ווירד, דיא יאהרהיס זעגשטעהען, דאס ווייר דיעזע רעדע פייל מאנדעלס פיר זעהר אינשיקליך אונד טאקטלאז האלטען. — יאה דאס אין יידע אין איינעם ריכסטאגע, דעסען מעהרהייט אים רא דיקאלישען דעפיוטירטען בעשעהט, געגען דיא רא דיקאלישע רעגיראן צו שטיפפען; ער זאללטע פאה זיין, דאס ער יעגען יידישען רעגיראן נ'ט כטיידען אונד גא-מארטעט ווירד. דאס ער יעטצט עמאנציפירט איזט אונד זאגאר אלס דעפיוטירטער אים אונגארישען ריכסטאג זיטצען דאגן. העדר מאנדעל דעטצט ווערדיגט דער פערדאנדלונג דעם שיל-פאנדעס, אלס עס זיך אים איינע יידישע אנגעלעגענהייט האנדעלט, שפ-עבען זאללען. אבער ער שעמטע זיך יאהרשיגלה, אין איינע יידישען אנגעלעגענהייט צו שפ-עבען, — אונד זא ווערדעטע ער דיא הייליגע עהע-אנגעלעגענהייט דער רא דיקאלישען צום שטאפפ-פען ווייגר הערען. — מאנגעל דאס זאגטע דיא אדר-פיינע, דיא אים טשאטאר אין ווייגר הערען פיר-יעטצטע, יאהל פערלאנגען; גיר דאס טשאטאר דען אללען פערלאנגען בעזאגגען, דאס ער יעגען דער טאקטלאזיגקייט אין יעגען געגען אללע יידען שטיפפען.

טשאטאר'ס הערען לייטעט אין דיעזע פאל-גענדעמאסען: „אינזער אינטערעסס-מיניסטער אללעדינגס זעהר, דאס דיא בייערן אין דעם לאנדע לעזען שרייבען אונד הערען, דאס ווא'ס נ'ט כטיידען, יא בייהער פאן דען יידען געפאפפט איינד בעטראגען ווערדען. ווייר בעדיסען פיר אינזערע רא דאטהאלישען גלייבענס-גענאסען זארגען. דאס ווא'ס נ'ט פערקירצט ווערדען, יא מאן זיעהט, יאה-לען שאן דיא יידען זאגאר אינזערען גלייבען פיר-נ'ט כטען: דער מאנדעל ערקלערט אין בעריכט פיר איינען אינזוטליכען גלייבען. דער מאנדעל דאכט נ'ט כטען דאס רעכטע, זא פאן אנס אינגארן צו שפרעכען, יעלכען ער אינד זיינע גלייבענס-גענאסען זא פיעל צו פערדאנקען דאכטע. — אך בין קיין יידען-פ-פעסער, אך הארטע עדען גלייבען אין עדען, אבער דיעזעלבע עהרען-בעצייגונג פיר-לאנגע אך פיר מיינען גלייבען. דער מאנדעל יידע אך פאן רא דיקאלישען יעהלערן צום דעפיוטירטען געעדלט אונד אך בין נ'ט יעגיר, אב דיעזע רא דיקאלישען יעהלער דאכטע צופרידען זיין, יענען אנדר דעפיוטירטער אירען גלייבען זא בעשטעפט: — אך בישטע דען דעפיוטירטען מאנדעל, נ'ט כטען צו פערגעסען, דאס עס רא דיקאלישע דער יארען יעלכע עס פערלייבט אבשטען, דאס דיין פאטער אים רא דיקאלישען דערשיאפטען אהנען לאנגע אונד יעגען דען רא דיקאלישען גרונדבעזיטצען אין אנגארן אינגער אין פאר-יארה צו מאכען איזט. זא איזט עס עבען נור דער אינציגע פאר-יארה, דאס דיא פערשיעדענ-דערייש אונד שלעכט יידישע-פאפטעטען, דאס אנדר נ'ט כטען דיא עגדע דער יידען גלייכען זיין.

דער אינטערבאר דער ריכסטאגס-פ-רעזידענט דען יידען-פ-יינדליכען דערינער אונד דער אזרעזיצ ארדנען. דא אים ריכסטאגע פערזאמליכע בעליידיגען אונד לאנפפסאגס-בעשטפפיגען נ'ט כטען פערלייבט זיין.

דער יייטיגע שפראך טשאטאר נעמעגטער, אונד דעם ער זאגטע: אך יאללטע נור דערען מאנדעל דיא יאהרהיס זאגען. עטצט ווילל איך נון צו זאכע שפרעכען אונד זאגען: אך בין יאהל אין פראמטער רא דיקאלישע אונד דעגנאך יינשע אך דיא צייטל-עדע אין אינגארן. דאמיט אין רא דיקאלישע יענען ער איינע יידן, דיא זיך נ'ט כטען טיפען מאנ-דיאטען ווילל, נ'ט כטען גענאטהיגט זיא, יידע צו ווער-דען אונד זיך נאר בעשיידען צו לאסען; — יענען אינטער דען עטציגען פערהאלטנ'ס אין רא-טהאליך זיך פאס ווייבע שיידען ווילל, זא מיס ער ערסט צו איינעם אנדערן גלייבען אבערטייגען.

דער מאנדעל האט יא יאהל עטיאס רעכט, יענען ער אינזערע עהע-איינריכטונגען טאדעלט, נור דארע אך עס נ'ט כטען עדרינ, יענען עס אין יידע טהיס, דיא יידען דארען עס אך אינזערינ, יענען ווייר רא דיקאלי-לירען אינער אירען גלייבען שטיפפען; — דיא אינפיהרונג דער צייטל-עדע איזט דער נאטהווענ-דיג גייאיהרען, אינזערע נ'טען אלטען פ-אמטען דאטהאלישען עלטערן בעגאטהיגטען יאהל דיינע צייטל-עדע, ווייל זיא טייע מענגען פיר אירדע טייגען ווייבער געבלייבען זינד; אבער ליידער זינד דיא גע-פאהלע דער עטציגען מענגער צו זעהר יאנ-דעלבאר, זא דאס דער דיא צייטל-עדע צור נאטה-ווענדיגקייט ווערדע. אך קאנן דאהער נ'ט כטען פען, יאהרים אינזערע רעגיערונג אין אינגארן דיא צייטל-עדע נ'ט כטען אינפיהרען ווילל, עגטיעדער ווילל עס נ'ט כטען מאיעסטעט הולדיגן; אדער ווילל עס דיא גייסטליכקייט נ'ט כטען האבען; אך גלייבע אבער נ'ט כטען. דאס אינזער קאנג אין גגנגער דער צייטל-עדע איזט, דענן ערסטענס איזט דיא צייטל-עדע אך אין עסטערייך, אונד צוייטענס ווירד יעטצט אינזער רעגאנפרען רודאלף, דער ציקונפטיגע קאנג אונד בעטראגען ווערדען. ווייר מיסען פיר אינזערע רא דאטהאלישען גלייבענס-גענאסען זארגען. דאמיט דיא נ'ט כטען פערקירצט ווערדען, יא מאן זיעהט, יאה-לען שאן דיא יידען אונד אינזערען גלייבען פיר-נ'ט כטען: דער מאנדעל ערקלערט אין בעריכט פיר איינען אינזוטליכען גלייבען. דער מאנדעל דאכטע נ'ט כטען דאס רעכטע, זא פאן אנס אינגארן צו שפרעכען, יעלכען ער אונד ווייגע גלייבענס-גענאסען זא פיעל צו פערדאנקען דאכטע. — אך בין קיין יידען-פ-עפעסער, אך הארטע עדען גלייבען אין עדען, אבער דיעזעלבע עהרען-בעצייגונג פיר-לאנגע אך פיר מיינען גלייבען. דער מאנדעל יידע אך פאן רא דיקאלישען יעהלערן צום דעפיוטירטען געעדלט אונד אך בין נ'ט יעגיר, אב דיעזע רא דיקאלישען יעהלער דאכטע צופרידען זיין, יענען אנדר דעפיוטירטער אירען גלייבען זא בעשטעפט: — אך בישטע דען דעפיוטירטען מאנדעל, נ'ט כטען צו פערגעסען, דאס עס רא דיקאלישע דער יארען יעלכע עס פערלייבט אבשטען, דאס דיין פאטער אים רא דיקאלישע דערשיאפטען אהנען לאנגע אונד יעגען דען רא דיקאלישען גרונדבעזיטצען אין אינגארן אינגער אין פאר-יארה צו מאכען איזט. זא איזט עס עבען נור דער אינציגע פאר-יארה, דאס דיא פערשיעדענ-דערייש אונד שלעכט יידישע-פאפטעטען, דאס אנדר נ'ט כטען דיא עגדע דער יידען גלייבען זיין.

דער אינטערבאר דער ריכסטאגס-פ-רעזידענט דען יידען-פ-יינדליכען דערינער אונד דער אזרעזיצ ארדנען. דא אים ריכסטאגע פערזאמליכע בעליידיגען אונד לאנפפסאגס-בעשטפפיגען נ'ט כטען פערלייבט זיין.

דער יייטיגע שפראך טשאטאר נעמעגטער, אונד דעם ער זאגטע: אך יאללטע נור דערען מאנדעל דיא יאהרהיס זאגען. עטצט ווילל איך נון צו זאכע שפרעכען אונד זאגען: אך בין יאהל אין פראמטער רא דיקאלישע אונד דעגנאך יינשע אך דיא צייטל-עדע אין אינגארן. דאמיט אין רא דיקאלישע יענען ער איינע יידן, דיא זיך נ'ט כטען טיפען מאנ-דיאטען ווילל, נ'ט כטען גענאטהיגט זיא, יידע צו ווער-דען אונד זיך נאר בעשיידען צו לאסען; — יענען אינטער דען עטציגען פערהאלטנ'ס אין רא-טהאליך זיך פאס ווייבע שיידען ווילל, זא מיס ער ערסט צו איינעם אנדערן גלייבען אבערטייגען.

דער מאנדעל האט יא יאהל עטיאס רעכט, יענען ער אינזערע עהע-איינריכטונגען טאדעלט, נור דארע אך עס נ'ט כטען עדרינ, יענען עס אין יידע טהיס, דיא יידען דארען עס אך אינזערינ, יענען ווייר רא דיקאלי-לירען אינער אירען גלייבען שטיפפען; — דיא אינפיהרונג דער צייטל-עדע איזט דער נאטהווענ-דיג גייאיהרען, אינזערע נ'טען אלטען פ-אמטען דאטהאלישען עלטערן בעגאטהיגטען יאהל דיינע צייטל-עדע, ווייל זיא טייע מענגען פיר אירדע טייגען ווייבער געבלייבען זינד; אבער ליידער זינד דיא גע-פאהלע דער עטציגען מענגער צו זעהר יאנ-דעלבאר, זא דאס דער דיא צייטל-עדע צור נאטה-ווענדיגקייט ווערדע. אך קאנן דאהער נ'ט כטען פען, יאהרים אינזערע רעגיערונג אין אינגארן דיא צייטל-עדע נ'ט כטען אינפיהרען ווילל, עגטיעדער ווילל עס נ'ט כטען מאיעסטעט הולדיגן; אדער ווילל עס דיא גייסטליכקייט נ'ט כטען האבען; אך גלייבע אבער נ'ט כטען. דאס אינזער קאנג אין גגנגער דער צייטל-עדע איזט, דענן ערסטענס איזט דיא צייטל-עדע אך אין עסטערייך, אונד צוייטענס ווירד יעטצט אינזער רראנפרען רודאלף, דער ציקונפטיגע קאנג פאן אינגארן, אין בריסעל מיט דער בעלגישע פרינצעססין אינע צייטל-עדע אינגעהען. דא אין בעלגיען עדע עהע צוערסט פאר דער צייטל-בע-הארדע, נעמליך פאר דעם בריגערטפטער, גע-שטאסען ווערדען מוס — אונד צופעללינער ווייזע איזט דער גענגיערטיגע בריסעלער בריגערמיס-טער נאר אין יידע!" —

נאך טשאטאר שפראכען נאך דיא דעפיוטיר-טען העלפ אונד איראנ. דאנן ערהאב זיך מינס-טער-פ-רעזידענט טסא אונד זאגטע: „איך ווילל הייר דאס אינע בעמערקען, דאס ווייר אין אינגארן פארלייפ געגיג העלגיאנס-פ-פייהיס האבען; זיע-גען דינגס גלייבענס ווייר נעמאנד אין זיינעם דעב-טע פערלייבט. דיא העלגיאנס-פ-פייהיס בעשטעהט בייא אינס טראטזבערג, יענען זיא אין אינזערען גגנ-זעטצען איך נאך נ'ט כטען אינגשפראכען איזט. נור אין דען גגנגערטיגען עדע-פערהאלטנ'סען מיס-טען אינע פערבעסערונגען פאר-ענגאמטען ווער-דען. — הערר יראנ דאס אינגען דאפפעלטען אנ-טראג אינגעבראכט: אינען אנטראג איבער אינ-פ-הייהיס דער העלגיאנס-פ-פייהיס אונד אינען צייט-טען אנטראג אבער אינפ-הייהרונג דער צייטל-עדע. מאן מאגע נון אבער ווערדען דער בייהדען אנטראג ערסטרא אבשטיממען." —

עס „אירדע הערייר דיא אבשטיממונג פאר-גענאממען. אראנ אנטראג אבער דיא צייטל-עדע „אירדע מיט גראסער מאיעריטעט אנגענאממען דאגעגען „אירדע זיין אנטראג בעציגלך דער העל-גיאנס-פ-פייהיס מיט 107 שטיממען געגען 94 פער-יאפען. דער אנגענאממענע אנטראג אראנ'ס אי-בער דיא צייטל-עדע לייטעט: „דער מינסטער זיינד אנגעוועזען. אין אנגעלעגענהייט דער צייטל-עדע נאך יעדערער דעם גגנגערטיגען ריכסטאגעס אין גגזעטצען אינצערייכען. אונד צוואר זא צייטלך, דאס דיעזעס גגזעטצען נאך יעדערער דעם גגנגערטיגען ריכסטאגעס גילטיגקייט ערלאנגט."

זאמיט איזט דאס אנס יידען גגרייגטעטע גגזעטצ אבער העלגיאנס-פ-פייהיס אבגעלעהנט „אירדען. דער אבגעריכטעט אינעם נ'ט כטען-יידען צום „דענטהאם האט דער ווייטערדען קינע גלטיגקייט; דאגעגען אבער „אירדע דער אנטראג אבער אינ-פ-הרונג דער צייטל-עדע, גלייכער פאן דען פ-אממען יידען נ'ט כטען גגרייגטעט ווירד. יא אנגענאממען!

פערשיעדענע ניאנגקייטען.

(איין אלט-נ'יער מ'ינים טער.)

טראמאס פעטסט, יעלכער בין יעטצט קאממענדא-ציאנס-מיניסטער יאר, איזט נון פרזידענט דעם אונגארישען ריכסטאגעס געיארדען. ביזהער קלאנ-טען פ עלע דארבער, דאס הערר פעטסט אלס לאנס-מיניסטאנס-מיניסטער אינפעהיג יאר, דא מאן דיא אנגעלעגענהייטען דער אייזענבאהנען, שיפפע אונד שטראסען בעססער לייטען מיסטע, אלס עס הערר פעטסט געטהאן האט. דארהיר, דאס נון הערר פאן פעטסט פאן יינער מיניסטער-שטעללע אבדאנקטע אונד ריכסטאגס-פ-רעזידענט „אירדע, האט מאן נור זאפעל געיאגגען, דאס עבען הערר פעטסט נ'כט קאממיסיראנס-מיניסטער איזט, דאס איזט עבענ-זא, אלס יענען עס זיך יעמאנד צום גגרייגנסטע אנ-רעבענט, דאס ער אינען אינפ-הרען בעאמטען ענטלאסען האט. נון איזט אבער דיא פ-אגע: „א-הער נ'ממט מאן אינען נ'טען קאממיסיראנס-מיניס-טער? נון, דיעזע פ-אגע איזט יעטצט נור צור העלפט

פערשיעדענע ניאנגקייטען.

(איין אלט-נ'יער מ'ינים טער.)

טראמאס פעטסט, יעלכער בין יעטצט קאממענדא-ציאנס-מיניסטער יאר, איזט נון פרזידענט דעם אונגארישען ריכסטאגעס געיארדען. דא אין בעלגיען עדע עהע צוערסט פאר דער צייטל-בע-הארדע, נעמליך פאר דעם בריגערטפטער, גע-שטאסען ווערדען מוס — אונד צופעללינער ווייזע איזט דער גגנגערטיגע בריסעלער בריגערמיס-טער נאר אין יידע!" —

נאך טשאטאר שפראכען נאך דיא דעפיוטיר-טען העלפ אונד איראנ. דאנן ערהאב זיך מינס-טער-פ-רעזידענט טסא אונד זאגטע: „איך ווילל הייר דאס אינע בעמערקען, דאס ווייר אין אינגארן פארלייפ געגיג העלגיאנס-פ-פייהיס האבען; זיע-גען דינגס גלייבענס ווייר נעמאנד אין זיינעם דעב-טע פערלייבט. דיא העלגיאנס-פ-פייהיס בעשטעהט בייא אינס טראטזבערג, יענען זיא אין אינזערען גגנ-זעטצען איך נאך נ'כט כטען אינגשפראכען איזט. נור אין דען גגנגערטיגען עדע-פערהאלטנ'סען מיס-טען אינע פערבעסערונגען פאר-ענגאממען ווער-דען. — הערר יראנ דאס אינגען דאפפעלטען אנ-טראג אינגעבראכט: אינען אנטראג איבער אינ-פ-הייהיס דער העלגיאנס-פ-פייהיס אונד אינען צייט-טען אנטראג אבער אינפ-הייהרונג דער צייטל-עדע. מאן מאגע נון אבער ווערדען דער בייהדען אנטראג ערסטרא אבשטיממען." —

עס „אירדע הערייר דיא אבשטיממונג פאר-גענאממען. אראנ אנטראג אבער דיא צייטל-עדע „אירדע מיט גראסער מאיעריטעט אנגענאממען דאגעגען „אירדע זיין אנטראג בעציגלך דער העל-גיאנס-פ-פייהיס מיט 107 שטיממען געגען 94 פער-יאפען. דער אנגענאממענע אנטראג אראנ'ס אי-בער דיא צייטל-עדע לייטעט: „דער מינסטער זיינד אנגעוועזען. אין אנגעלעגענהייט דער צייטל-עדע נאך יעדערער דעם גגנגערטיגען ריכסטאגעס אין גגזעטצען אינצערייכען. אונד צוואר זא צייטלך, דאס דיעזעס גגזעטצען נאך יעדערער דעם גגנגערטיגען ריכסטאגעס גילטיגקייט ערלאנגט."

זאמיט איזט דאס אנס יידען גגרייגטעטע גגזעטצ אבער העלגיאנס-פ-פייהיס אבגעלעהנט „אירדען. דער אבגעריכטעט אינעם נ'כט-יידען צום „דענטהאם האט דער ווייטערדען קינע גלטיגקייט; דאגעגען אבער „אירדע דער אנטראג אבער אינ-פ-הרונג דער צייטל-עדע, גלייכער פאן דען פ-אממען יידען נ'כט כטען גגרייגטעט ווירד. יא אנגענאממען!

ווייעדער איין אישטויצי

אים אונגארישען ריכסטאגע.

העדר אישטויצי האט מיט זיינער יעדען-פיינר-ליכקייט נאך איינען בעניידער אונד נאכדמעם אים אונגארישען ריכסטאגע בעפינדען — נעמליך דען אישערסט-לינקען דעפיוטירטען זימונד טשאטאר. העדר טשאטאר וואר בין יעטצט אימער בע-שטרעבט, דורך זיינע פארטייהרענדען שטיפפעריין נעגען דיא רעגירונג זיך הערפארצוטהון אונד בע-רוהמט צו מאכען, ווא'ס אים עדאך ביזהער נ'כט געלונגען קאנגט, גין האט זיך אבער אישטויצי דורך אין גאנגין איינפאכעס מיטטעל בעריהמט אדער איינגעטלך בעריכטיגט געמאכט — נעמליך דורך זיינע יעדען-העטצעריין. — „א". דאכטע זיך העדר טשאטאר, דאס מיטטעל וואללען ווייר איין איינמאל פערזוכען: ווייר ווערדען נעגען דיא יעדען שטיפפען, יענגסטענס ווערדען דאנן דיא זאהנע אזראעלס פאן מיר צו שפרעכען האבען. — נעדאכט — געטהאן; אונד זא העלט העדר זימונד טשאטאר אין דער פרייטאגס-זיטצונג דעם אונגארישען ריכסטאגעס איינע שטיפפ-רעדע געגען דיא יעדען אים אללגעמיי-נען אונד בעזאנדערען פייל מאכען דערפל אינסבעזאנדערע.

„א ווייר אין אינזערעם פארלעטצטען בלאטט-טע מיטטהיילטען, האט דער יידישע דעפיוטירטע פייל מארגל איינע רעדע גגגען דיא רא דיקאלישע עהע אונד פיר דיא צייטל-עדע גע-האלטען. ער טאדעלטע דיא אינרישטונגען דער רא דיקאלישען עהע, ווייל זיך דא אין עהע-פאאר נ'כט שיידען דארף, אונד זאגטע, דאס דיעס צו אינזוטליכקייט פיהרט, דא אינטער רא דיקאלען מעהר אינדעהליכע קינדער פארלאמען, אלס ביא אנדערן רא דיקאלעס אגען.

„א אללען גין דיעזע אינטער אינס, אין אינ-זערעם יידישען בלאטטע, יעלכעס פאן נ'כט-יידען דאך נ'כט געלעזען ווירד, דיא יאהרהיס זעגשטע-הען, דאס ווייר דיעזע רעדע פייל מאנדעלס פיר זעהר אינשיקליך אונד טאקטלאז האלטען. — יאה דאס אין יידע אין איינעם ריכסטאגע, דעסען מעהרהייט אים רא דיקאלישען דעפיוטירטען בע-שטעהט, געגען דיא רא דיקאלישע רעגיראן צו שטיפ-פען; ער זאללטע פאה זיין, דאס ער יעגען יידישען רעגיראן נ'כט מעהר פערפאלגט אונד גע-מארטעט ווירד. דאס ער יעטצט עמאנציפירט איזט אונד זאגאר אלס דעפיוטירטער אים אונגארישען ריכסטאגע יעגען דאגן. העדר מאנדעל דעטצט ווערדיגט דער פערדאנדלונג דעם שיל-פאנדעס, אלס עס זיך אים איינע יידישע אנגעלעגענהייט האנ-דעלט, שפ-עבען זאללען. אבער ער שעמטע זיך יאהרשיגלה, אין איינע יידישען אנגעלעגענהייט צו שפ-עבען, — אונד זא ווערדעטע ער דיא הייליגע עדע-אנגעלעגענהייט דער רא דיקאלישען צום שטאפ-פען ווייגר הערען. — מאנגעל דאס זאגטע דיא אדר-פיינע, דיא אים טשאטאר אין ווייגר הערען פיר-יעטצטע, יאהל פערלאנגען; גיר דאס טשאטאר דען אללען פערלאנגען בעזאגגען, דאס ער יעגען דער טאקטלאזיגקייט אין יעגען געגען אללע יידען שטיפפען.

טשאטאר'ס הערען לייטעט אין דיעזע פאל-גענדעמאסען: „אינזער אינטערעסס-מיניסטער אללעדינגס זעהר, דאס דיא בייערן אין דעם לאנדע לעזען שרייבען אונד הערען, דאס ווא'ס נ'כט כטען, יא בייהער פאן דען יידען געפאפפט איינד בעטראגען ווערדען. דאס ווא'ס נ'כט כטען פערקירצט ווערדען, יא מאן זיעהט, יאה-לען שאן דיא יידען אונד אינזערען גלייבען פיר-נ'כט כטען: דער מאנדעל ערקלערט אין בעריכט פיר איינען אינזוטליכען גלייבען. דער מאנדעל דאכטע נ'כט כטען דאס רעכטע, זא פאן אנס אינגארן צו שפרעכען, יעלכען ער אונד ווייגע גלייבענס-גענאסען זא פיעל צו פערדאנקען דאכטע. — אך בין קיין יידען-פ-עפעסער, אך הארטע עדען גלייבען אין עדען, אבער דיעזעלבע עהרען-בעצייגונג פיר-לאנגע אך פיר מיינען גלייבען. דער מאנדעל יידע אך פאן רא דיקאלישען יעהלערן צום דעפיוטירטען געעדלט אונד אך בין נ'כט יעגיר, אב דיעזע רא דיקאלישען יעהלער דאכטע צופרידען זיין, יענען אנדר דעפיוטירטער אירען גלייבען זא בע-שטעפט: — אך בישטע דען דעפיוטירטען מאנדעל, נ'כט כטען צו פערגעסען, דאס עס רא דיקאלי-שע דער יארען יעלכע עס פערלייבט אבשטען, דאס דיין פאטער אים רא דיקאלישע דערשיאפטען אהנען לאנגע אונד יעגען דען רא דיקאלישען גרונדבעזיטצען אין אינגארן אינגער אין פאר-יארה צו מאכען איזט. זא איזט עס עבען נור דער אינציגע פאר-יארה, דאס דיא פערשיעדענ-דערייש אונד שלעכט יידישע-פאפטעטען, דאס אנדר נ'כט כטען דיא עגדע דער יידען גלייבען זיין.

דער אינטערבאר דער ריכסטאגס-פ-רעזידענט דען יידען-פ-יינדליכען דערינער אונד דער אזרעזיצ ארדנען. דא אים ריכסטאגע פערזאמליכע בעליידיגען אונד לאנפפסאגס-בעשטפפיגען נ'כט כטען פערלייבט זיין.

דער יייטיגע שפראך טשאטאר נעמעגטער, אונד דעם ער זאגטע: אך יאללטע נור דערען מאנדעל דיא יאהרהיס זאגען. עטצט ווילל איך נון צו זאכע שפרעכען אונד זאגען: אך בין יאהל אין פראמטער רא דיקאלישע אונד דעגנאך יינשע אך דיא צייטל-עדע אין אינגארן. דאמיט אין רא דיקאלישע יענען ער איינע יידן, דיא זיך נ'כט טיפען מאנ-דיאטען ווילל, נ'כט כטען גענאטהיגט זיא, יידע צו ווער-דען אונד זיך נאר בעשיידען צו לאסען; — יענען אינטער דען עטציגען פערהאלטנ'סען אין רא-טהאליך זיך פאס ווייבע שיידען ווילל, זא מיס ער ערסט צו איינעם אנדערן גלייבען אבערטייגען.

דער מאנדעל האט יא יאהל עטיאס רעכט, יענען ער אינזערע עהע-איינריכטונגען טאדעלט, נור דארע אך עס נ'כט כטען עדרינ, יענען עס אין יידע טהיס, דיא יידען דארען עס אך אינזערינ, יענען ווייר רא דיקאלי-לירען אינער אירען גלייבען שטיפפען; — דיא אינפיהרונג דער צייטל-עדע איזט דער נאטהווענ-דיג גייאיהרען, אינזערע נ'טען אלטען פ-אמטען דאטהאלישען עלטערן בעגאטהיגטען יאהל דיינע צייטל-עדע, ווייל זיא טייע מענגען פיר אירדע טייגען ווייבער געבלייבען זינד; אבער ליידער זינד דיא גע-פאהלע דער עטציגען מענגער צו זעהר יאנ-דעלבאר, זא דאס דער דיא צייטל-עדע צור נאטה-ווענדיגקייט ווערדע. אך קאנן דאהער נ'כט כטען פען, יאהרים אינזערע רעגיערונג אין אינגארן דיא צייטל-עדע נ'כט אינפיהרען ווילל, עגטיעדער ווילל עס נ'כט כטען מאיעסטעט הולדיגן; אדער ווילל עס דיא גייסטליכקייט נ'כט כטען האבען; אך גלייבע אבער נ'כט. דאס אינזער קאנג אין גגנגער דער צייטל-עדע איזט, דענן ערסטענס איזט דיא צייטל-עדע אך אין עסטערייך, אונד צוייטענס ווירד יעטצט אינזער רראנפרען רודאלף, דער ציקונפטיגע קאנג

מעלדעטע דעם קאיזער דען בעזוך דעם גענעראלס אונד צוגלייך דען גרונד, איס ווילכעס ער זיך ניכט געטרוט, דענזעלבען אהנג וויטערעס פאר־צוּלאס־סען. שנעלל טראט דער קאיזער אן זיינען שרייב־טיש, וואזעלבסט זיך איין טעלעגראם בעפינדעט, דער מיט דער וואהרונג גרוקאס אין פערבינדונג שטעהט. „וא איזט גרקא?“ לויטעטע דיא אנפראגע.— „ער איזט נאך צו הויזע“, „ער דיא אנטוואָרט. נון וואר עס צווייפעללאז, דאס דער הרייסען שטע־הענדע גרקא דער פאלשע זיא; ער וואָרדע זאָ־גלייך פעסטגענאממען אונד עס שטעללטע זיך הע־רוים. דאס דער בעטרעפפענדע איין זערה געלינ־גען פערלערדעטעס מיטגליעד יענער פערשוואָר־גוזעללשאפט דער גיחילסטען זיא. דיא טראטיז דער פיעלען מיסלונגענען פערזוכע דען לאמפף ביז צום לעטצטען אטהעמצוג צו פיהרען ענטשלאס־סען וואר אונד איזט.

* (אונגלוקס פאלל.) מאנטאג נאכ־מיטטאגס וואר דער יידישע מאנאצינער מאריין ווים אים אראדער באהנהאפ מיט דעם פלאמפיר־דען דער פראכט־וואגאם בעשיפטיגט, עבען צו איינער צייט, אלס דיא וואגאם פערשאבען אונד צוזאממענגע־שטעללט וואָרדען. ווים וואללטע דיא שיענען אי־בערשייטען, געוויסע אבער בייא דיזער גולל־גענהייט זא אנגלוקלוך צווישען דיא „פיפפער“ צווי־ער וואגאם. דאס זיינע בריסט פארמלוך צער־קוועטשט וואָרדע אונד ער, אהנע איך זיך אייגען לוט פאן זיך צו געבען, טראט ער ערדע שטרעקע, דער פערענגלקטע וואָרדע אין דאס שפיטאל אי־בערפיהרט אונד דאס לייכענבעגעגנעס האס פאר־געסטערן שטאטגעפונדען. ווים איין יונגער מאנ פאן 26 ביז 27 יאהרען, וואר זייט נאך ניכט לאנ־גע פערהייראטעט. —

* (איין קלייגער דאמאג.) איין ארמער יודע האטטע זיך פאר איינגען יאהרען מיט זיינער פרייא נאך אמעריקא בעגעבען אים זיך דארט איינע עקסיסטענץ צו גרינדען. זיין איינציגעס קינד, איינע טאכטער, לויט ער בייא איינעם הויזע־פער־וואנדטען צוריק, אים זיא ערסט דאנן נאכקאממען צו לאסען, יענען זיינע פערהעלטניססע זיך בעססער גשטאלטעט האבען וויידען. דאס קלייגע מעדכען וואכם צור יונגפרייא הערען. פאר איינגען וואבען לאנגטע פיר דאס מעדכען אים אמעריקא איינע געלדענזייג אים בעטראג פאן 600 גולדען אי־דיעע שיכטען דיא עלטערן דער טאכטער אלס הייוט־שפעזען. דיא טאכטער ערגאָ הייעלט עס פיר פיעל צייטכמעסיגער, דיא 600 גולדען הייר אלס מאָרגענגאבע (גרן) צו פערוויינדען. — דעמע־טען זאנגטאא זאללטע דיא האבצייט דעם מעדכעגס אין אחדער וואָרנונג מיט אחדעם בריטגאם שטאטפינדען, זעמטליכע פאבריטיגען צור האבצייט וואָרען בעגייטס געטראפפען, דיא נאסטע פערזאממעלט — גיר דער בריטגאם וואר ניכט דא אונד לעם פערגעבענס איך זיך וואָרטען. דער פער־וואנדטע אונד פאָרטינר (אפטרופס) דעם מעדכעגס וואָרדע אים זאָ בעזאָרגטער, דא ער זאָ אנפאָר־זיכטיג געוויעזען וואר, דיא מיטגיפט פאן 600 גולדען דעם בריטגאם טאגס פאָרהער אנגעזאָגנדגען. ער ערשטאטטעטע דאהער בייא דער פאלגיצאָ דיא אנצייגע אונד דערזולבען געלאנג עס, דען פליכטי־גען נאך אים לויפ דעם טאגעס צו ערייישען. דאס גולד וואָרדע בייא אים נאך פאָרגעפונדען. דאך פעלטען פאן דעמזעלבען בעריטס 30 גולדען. נון זוטצט דער בריטגאם אים געפענגנס אונד דענקט דאריבער נאך. אב עס ניכט דאך בעססער גע־ווען ווערע, דאס הוסטע מערכען צו הייראטען? דאס מערכען אבער וויירד זיך פעללייכט ווטצט דאך צור ריזע נאך אמעריקא ענטשליעסען.

* (ווייערער־אויפבייא פאן סעגעדין.) אין דער געסטרעגען זוטצונג דעם אונגאריישען ריכסטאגס וואָרדע דאס גוזעטצען אי־בער ווערעי־אויפבייא דער דורך דיא טחיס אובער־שיעממטען אונד צעריטטאָרטען שטארט סעגעדין פערהאנדעלט אונד איך אנגענאממען. סעגעדין וויירד נון עטצט נראסער אונד שאנער זיין. אלס עס פיהרע וואר. אדזא ניכט נור נאך איינער שיפ־פה, זאָרדערן איין נאך איינער אובערשיעממונג וויירד מאן דיך. סעגעדין וויירד עטצט דערארטיג איינגע־בייט, דאס עס אין צוקונפט פאר איינער אובער־שיעממונג זוטצונס דער טחיס געשטצט בלייבט. עטצט לויירט דער שטאאט דער שטארט סעגעדין אבערמאלס פיער מיללאנען צו בייצעלען. דיזע סוממע מוס בענען 50 יאהרען אטענזייטיג צו 6 פער־צענט צוריקבעצאהלט ווערדען. איך דיא סעגעדינער בירגער ערזאהלטען איינע אנוויזדע צו בילדען פיר־צענטען פור דיא הערשטעללונג אוהרער געשעפטע אונד אוהרער לאנדווירטהשאפט. באלד וויירד איך איינע טחיס־ רעגילערונג דערארטיג בעווערק־שטעללטע ווערדען, דאס דיא זעממטליכען טחיס־גענגרדען פאר דען טחיס־אובערשיעממונגען גע־ווכערט ווערדען. סעגעדין וויירד פאן גראסען דאהען ווייזונגען אומגעבען. ווערד דאס גלייכט איינער פעסטען מויער צור אבדחאלטונג דעם יאסטרס. —

* (גראף שיבאלאף.) ווייא בעריכט געמעלדעט, ווייראטעט מאן אין פעטערסבורג דען טאד דעם בוידערגען רוסשען ריכס־קאנצלערס, דעם פירסטען גארטשאקאף — אונד מאן האט איך שאן פיר דיזען נאכפאלגער געוואהלט. ווייא עס הייסט, זאלל גראף שובאלאף, דער בוי־ווערטע רוסשיזע גזאנדטער אין לאנדאן ווער, עטצט צום רוסשען ריכס־קאנצלער ער־נאנגט ווערדען.

לאמטא־ציעהונג פאם 14־טען אפריל 1880.

ברינן 16 49 88 32 38

פערלאָזונג

דער אינגאריישען פרעמיען־לאָזע.

בייא דער אם 15־טען אפריל 1880 פאָרגענאָמ־מענען ציעהונג וואָרדען פאָלגענדע סערין גענאָמען.

2853 2829 2211 2121 1884 1861 1853 1747 1416 1380 827 4830 4629 4121 3964 3932 3802 3729 3728 3621 2867 5062 5934 5856 5688 5590 5587 5966 ,פאן דיעזען פיעל דער הייפט־טרעפפער מיט 100000 גולדען איין ס' 3728 נומ' 42; — דער צוויישע טרעפפער מיט 10000 גולדען איין ס' 5638 נומ' 25 — איינד דער 3־טע טרעפפער מיט 5000 גולד' איין ס' 3864 נו' 27, פערנער גוואנגען: ע' 1000 גולדען: ס' 1747 נומ' 39, ס' 1861 נומ' 10, ס' 4121 נומ' 43, ס' 4830 נומ' 8; ע' 500 גולד': ס' 827 נו' 9, 20, ס' 1380 נו' 4, ס' 1884 נו' 4, ס' 2121 נו' 10, ס' 2867 נו' 47, ס' 3729 נו' 29, ס' 3802 נומ' 11, ס' 3932 נומ' 6, 42, ס' 3964 נומ' 22, ס' 4121 נומ' 36, ס' 5587 נומ' 1, ס' 5688 נומ' 20, 23, 24, 28, ס' 5966 נומ' 29.

איין אללע אבריגען פערלאָזונגען נומעריר פאללט דער גערינגסטע געווינן פאן ע' 140 גולדען.

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע.

געטרייד־געשעפט. פאן וויינען וויר גע־מעלדעט צו מארקט געבראכט, דער פערקויף וואר גוט. 8000 מצר' וואָרדען פערקויפט.

וויינען טחיס 200 מצרצ' 77.5 קילא 12.45 גולד, 1350 מצרצ' 77 קילא 12.65 גולד, — 900 מצר־צצ' 76.3 ק' 12.40 גולדען. — 650 מצרצ' 75 קילא 12.25 גול. — 500 מצרצ' 76 קילא 12.40 גול. באטשקע 200 מצצ' 76 ק' 11.40 גול. 180 מצרצ' 76.4 ק' 12.25 גולד' (אללעס פער הייא מאנאטס.) —

קארן 9'65—9'70 גולד.

גערסטע מיטטעל־ 7'50 גולד.

האפער 7.30—7.70 גולד.

וויינען פער פייט־אחד 11.70—11.80 גולד.

האפער פער פייט־אחד 7.15—7.20 גולד.

מוקזוויין באנאטער פער מאי־יוני 1880, 7.02½—6.97½ גולד.

פעסטער שלאכטפיעה־מארקט. בייא דעם אם 15־טען פ. מ. הויר אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכע־מארקט וואָרדען 1396 שטיק נאס־אינד 1025 קלייג־פיעה צו מארקט געבראכט. הויפאן וואָרדען פערקויפט: 24 שטיק שטייערע, פער שטיק פאן 70 — 112 גולדען — 777 אכסען דאס פאאר פאן 200 — 325 גולד. 401 קוהען דאס פאאר פאן 150—230 גולד. 100 פערקל־פיהע דאס שטיק פאן 80—175 גולד. 231 שטיק בוספעה, דאס פאאר צו 130—205 גולד, 620 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאן 12—36 גולד. 432 שטיק לעמער דאס פאאר 4—7 גולד.— פייטיג פער 100 קילא: אכסען־פלייש 50 — 53 גולד.— קוה־פלייש 49 — 51 גולד., הארב־פלייש 50 — 70 גולד, בוספעל־פלייש 44—47 גולד.—

פערמאנזיאָרטיגער ווערקטעג: מאיי בריי הייט.

פריכט־ אונד מעדל־פרייז־טאבעללע.

פריכטע.		הויפלשטע פר. דעצאמאל	פער 100 קילאגראם
וויינען	נייער מאנאטס	—	—
		75	11.05—12.10
		76	12.15—12.25
		77	12.35—12.45
		78	12.50—12.60
		79	—
		80	—
טחיס		74	—
		75	12—12.15
		76	12.25—12.35
		77	12.45—12.55
		78	12.60—12.70
		79	—
		80	—
פעסטער גאדען		74	—
		75	11.05—12.05
		76	12.10—12.15
		77	12.25—12.35
		78	12.45—12.50
		79	—
		80	—
וויינגארטנער		74	—
		75	—
		76	11.05—12.10
		77	12.20—12.30
		78	12.40—12.50
		79	12.55—12.05

פריכטע		הויפלשטע פר. דעצאמאל	פער 100 קילאגראם
קארן		72	9.80—9.60
נערסטע מאלץ		62	8.90—8 —
נערסטע פיטטער		62	7.65—7.40
האפער		41	7.50—7.30
הייטיגע מאנאטס		—	7.90—7.80
אנדערע		73	7.80—7.75
אחדזע		—	7.80—7.60
וויינען	פער אכטאנער		10.30
			—
	פרוחאחד		11.75
הורזאזען			7.92
נערסטען			—
האפער			7.15
			—.—
			—.—

דעם צייטען טעלעגראמע הייסט עס: „בעלגראד [16]-טען אפריל. צאהלרייכע בעיאפגעטע אנגריפען זינד אין סערבישעם געביעט אינגעפאללען, וא זיא גראסע פערוויסטונגען אנריכטעטען. אין דער שטארט יאבשיטצא פלינדערטען דיזעלבען אין יאפפע-מאנצען אונד ריכטען זעהר פיעלע לעבענסמיטעל, וועלכע דארט פיר דיא סערבישע ארמעע אנגעהיפט יאהדען. סערבען פאהדערט היעזיר פאן דער טורקייא גענוגטהאונג. – נון זינד בעקאנגטלך איך דיא אנריכטען אים אלבאנען. עס איזט אלזא דעזיעלבע פאלקס-שטאמם, דער גלייכצייטיג דיא טורקייא אונד סערבען אבערפאללט, עס פיהרט זיך נון: וועלכע „גענוגטהאונג“ זאללטע דיא טורקייא דא בעטען פיר דאס פאהרזעהען דער אנריכטען אן סערבען, „נון איך זיא זעלבסט פאן דענזעלבען ריכטער-באנען בעאנזעהנטיג ווירד!

„(אבער דען ר"ב-מארד ט אקאש.) דער נאך דעם הענקען לעבענדיג געיאהדען, אים טאגס דאהיין דענגאך אנטער גראסע שמיז צען זיינע זעעלע אין אפצוהריכען, ווירד אים דאאב נאכטרעגליך נאך פאלגענדעם בעריכטעט: אלס ער דורך „עלעקטריציטעט“ ייע-דער לעבענסצייכען פאן זיך גאב, דא עגטשטאנד אינע גראסע פערוויررונג אונטער דען אנזעזענדען הערען. דער שפיטאלס-ארצט גלייבטע געמעלך, עס זיי אינע פפיריכט אלס ארצט דען אנגלייכלך-בען דורך אללע מאגליכע אנרעגונגען מיטטעל צו פאל-לעם לעבען צוריקצוברינגען. אנדערע שריעען ע-דאך, דער צום טאדע פערארטהיילטע אונד גע-הענקטע, דער גיך דורך „עלעקטריציטעט“ ווירדע אונדערגעגאנגען זאללין. נעטאדטע אללטע ווירדען מיססע, דער שטאאטס-אנוואלט אללטע „עראך פאן אלל דעם נכטס ווייסען, אנגעבען-טהיילטע דען בעפעהל דאס מאן דען אינגלייכלכען זיך זעלבסט אבערלאסען, ביז עס בים „סטיצ-מיסטער טעלעגראפיש ווירד אנגעפאנגען האבען: „אם דען אינגעטלך צו טהון זיא. אינעם שיינט איך דער „סטיצ-מיסטער דר. פיעלר, אב-גלייך ער געיים דער גראסטע געלעגרטעט אין „שטאאט- אונד רעכטס-זאכען“ איזט. דיענען דאס גע-אאסט צו האבען, דענען ער טעלעגראפירטע נאך דאאב בלאס דיא „אבטע ערזיך: „איך ווירדע שאן שפעטער דיא ווייזונג ערטהיילען, „אם צו געשעהען האבען! אללא זעלבסט דער „סטיצ-מיסטער, דער אים ווייסטאאנד, „ענען איך דורך אפאגען אונד אפפעלאצאנגען אן איהן גערכטעט ווערען, אים-מער מיט אינער שאפען אנטוארט ביא דער האנד געבאכט, דא איין ווירד טאגאשט אין פערלעגענהייט אין אללע אינזעלנען אללע אינע אנגעגעבען אונד אנגעגעבען אונד אנגעגעבען אונד

געלאזט וואָרען. אינזער געגנעניערטער פאַנאַטיסטער, גראַף סאַאַר, האָט איינסטווילען איך דאָ לייטיש דעם קאָמוניקאַציאָנס-מיניסטעריאום איבערנאָמען. ווי האָבען אַלזאָ אינען אַלטנייגען קאָמוניקאַציאָנס-מיניסטער אַדער אינגעלך אינען דאָפּעל-מיניסטער, אינצווישען אָבער ווירד אין טרטער קאָמוניקאַציאָנס-מיניסטער געוויסט.

* (דיא אויפלאַזונג דעס ווייגער ריכטראַטהעס — בעפאַרשטעהענד.) אויס ווען ווירד פאַס 16. דעזעס געמעלדעט: „דער ריכטראַטה האָט בעקאַנטלך דער געגעניערטען דעזיערונג דען זאַגאַנגען דופּאַפּאַזיאָנס-פאַאר“ נידט בעוויליגט, „וועלכע ערע דעזערונג איינגעלך צו דעם צוועקע בעגאַטהונג, אויס ענג אינ- אונד אויסלענדישע צוגאַנגען צו בעלאַדונגען, וועלכע דיא פאַליטיק דער דעזיערונג אונטערשטיצען. דיא מאַן אָבער מיט דער פאַליטיק דער עסטערריכישען דעזיערונג נידט צופרידען איזט, וועלכע דיא מאַאָרישע דעס ווייגער אַבגעאָרדנעטען-דיזעס קיין גולד בעוויליגען, וואָרויך דיזעו שלעכטע פאַליטיק נאָך אינטערשטיצט ווירדען וואָלטע. מאַן גלייבטע, דאס דיא דעזערונג אין פאַלגע דעסען צוריקטרעטען ווירדע, דיא דעזערונג מאַכטס ערעך נאָגען אונדערס. דיא וואָרטען נוד בען אויך דאס באַרשעט בעוויליגט איזט. וואָראַן דיא דען ריכטראַטה אויפלאַזט אונד נוד ווען וואָלען אויסשריבט. אויס אויגע פעסטערע דעזערונגס-פּרינזיפּיען מאַאָרישע צו ערהאַלטען.“ — (אין ווייגער בלאַטט מאַכט דיעזע דיא בעמערקונג: „דיא אַלגעמיין פּרעסע דעס דעוטשען רייכס וואָלטע אָבער-ראַכטבאָר, דאַן מיה שטעהט סיפּר נו, זיך אויס פאַלגע דער אויפלאַזונג דעס ריכטראַטהעס נידט ווירדע אַלס דעפּרעסיאָן ווירדען צו לאַסען, דיא דעזע שטעלע זעהר שטאַרק מיט „בטל תורה“ פערבונדען איזט.)

* (דיא בלייבט דיא גלייכהייט דער קאָנפעסיאָנען?) אויס בערלין ווירד פאַס 16-טען דעזעס פאַלגענדעס געמעלדעט: דייטע „וואָרדע בעצוגלך דעס מיליטער-געזעצעס איבער צייא אָנסטרעגע אבגעשטימט. דען ערסטען אָנטראַג שטעלטע הערר „ווירראַסס אויס לייטעטע: „דיא ראַבבינען אונד ווישען דעלעגאַטען דער זאַנאַגאָגען עזיאַטעזעזעז